

АДАПТАЦІЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК ДО УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Вступ молодшої людини до закладу вищої освіти спричиняє зміну соціального середовища, методів навчальної діяльності, появу численних викликів, пов'язаних з дорослішанням і становленням як зрілої особистості і фахівця. Адаптація вчорашніх школярів до навчання у ЗВО значно ускладнилася з початком пандемії Ковід-19, оскільки більшості з них довелося завершувати навчання у школах і входити у студентське життя в умовах дистанційної освіти, яка в Україні перебуває у стадії становлення і часто впроваджується методом спроб і помилок. До негативних наслідків навчання в умовах пандемії варто віднести зниження якості профорієнтаційних заходів, що допомагають багатьом випускникам шкіл визначитися з вибором фаху. Натомість знання деяких школярів про ту чи іншу спеціальність продовжує ґрунтуватись на поверхневих уявленнях, отриманих з медіа, чи власних мріях про високі доходи та престижність професії. Це значною мірою стосується спеціальності Комп'ютерні науки. Школяр, захоплений інформатикою і математикою, який бере участь в предметних олімпіадах, отримує задоволення від розв'язування логічних задач, очевидно, стає вмотивованим абітурієнтом, потім – хорошим студентом і успішним фахівцем. Проте досвід показує, що більшість першокурсників НУЧК, які обрали вказану спеціальність, потребують профорієнтації, вже перебуваючи в стінах університету.

Зазначені фактори: необхідність ознайомити студентів з особливостями обраного фаху, з одного боку, і необхідність адаптувати їх до університетського життя з урахуванням ґрунтовних змін в суспільстві й освіті, з іншого, спонукали до введення в цикл загальної підготовки освітньої програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 122 Комп'ютерні науки НУЧК імені Т.Г.Шевченка освітнього компонента “Вступ до спеціальності”.

Серед завдань навчання вказаної дисципліни - допомога студентам адаптуватися до процесу навчання у закладі вищої освіти; ознайомлення з історією, ідеями та традиціями університетської освіти у світі та в Україні, з освітнім середовищем рідного університету, з основними законодавчими та ціннісними засадами навчання у ЗВО, із організацією освітнього процесу в університеті, із загальними аспектами освітніх та професійних стандартів, з галуззю знань Інформаційні технології та спеціальністю Комп'ютерні науки, з особливостями професійної діяльності; поглиблення обізнаності студентів у питаннях академічної культури: академічної доброчесності, академічної мобільності, академічного письма; узагальнення знань студентів щодо професійних і надпрофесійних навичок, сприяння здобуттю компетентностей для успішної самореалізації у майбутній професійній діяльності.

В ході формування програми ми спиралися на концептуальні засади і практичні аспекти зазначених нижче досліджень. Питання, що стосуються адаптації першокурсників до університетського середовища, їхнього самопізнання і професійного самовизначення, висвітлені в [1]. В роботі [2] досліджено поняття академічної культури і виокремлено її основні складові. Детальний розгляд Soft Skills (надпрофесійних навичок) ІТ- фахівців, з їх структуруванням і визначенням методичних підходів до формування, представлено у [3].

Програму дисципліни складають змістові модулі: основи університетської освіти, основи академічної культури, професійне і особистісне самовизначення здобувачів освіти. Перший модуль містить теми: становлення ідеї університету; Закон України про вищу освіту: основні положення; історія, сучасність і перспективи розвитку НУЧК імені Т.Г.Шевченка; освітній процес в Університеті. До другого модуля увійшли теми: складові академічної культури; академічне письмо; академічна доброчесність; академічна мобільність.

Деякі теми третього модуля наведемо більш розгорнуто:

1. Студент в освітньому середовищі університету. 2. Професійне самовизначення студента. (Сучасні тренди профорієнтації, побудови освіти та кар'єри. Особистісне та професійне самовизначення. Інформаційні технології та комп'ютерні науки:

історія та закономірності розвитку галузі знань, її місце у загальній системі знань про природу і суспільство та роль у розвитку суспільства, техніки і технологій. Огляд основних розділів інформаційних технологій та комп'ютерних наук: алгоритми і структури даних, мови програмування, архітектура комп'ютерів, операційні системи та комп'ютерні мережі, розробка програмного забезпечення, бази даних та інформаційно-пошукові системи, штучний інтелект, взаємодія людини і комп'ютера. Професійні та освітні ІТ-стандарти. Стандарт вищої освіти за спеціальністю „Комп'ютерні науки”. Основні професії в ІТ-сфері та їхні особливості. Професійні навички ІТ-фахівців та їх розвиток шляхом навчання упродовж життя). 3. Надпрофесійні навички і шляхи їх формування. (Самопізнання, принципи і правила саморозвитку. Методи ефективного управління часом. Надпрофесійні навички ІТ-фахівця).

Під час навчання дисципліни організовуються зустрічі з фахівцями-практиками, які знайомлять студентів з особливостями професійної діяльності і надають профорієнтаційні рекомендації. До такого спілкування традиційно залучаються системний адміністратор університету, керівник відділу ІТ наукової бібліотеки університету, фахівці, в тому числі і випускники освітньої програми, які побудували успішну кар'єру у галузі інформаційних технологій. В ході таких зустрічей студенти мають можливість поспілкуватись і детальніше познайомитись не лише з майбутнім фахом, а й зі своїми майбутніми керівниками практик, кваліфікаційних робіт і роботодавцями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Огнев'юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. Я – студент : навч. Посіб. 4-те вид., зі змінами. К. : Київ. Унт. ім. Б. Грінченка, 2014. 278 с.
2. Забіяка І.М. Теоретичні аспекти формування академічної культури студентів в умовах сучасного університету. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2016. Вип. 51 (104). С. 144–150.
3. Glazunova O., Voloshyna T., Korolchuk V. Розвиток ‘Soft Skills’ у майбутніх фахівців з інформаційних технологій: методи, засоби, індикатори оцінювання. Електронне наукове фахове видання

“Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету”.
Вересень 2019. С. 93-106. doi:10.28925/2414-0325.2019s8.